

Strategie předcházení a řešení školní neúspěšnosti žáků

Školní rok 2024/2025

Zpracovává se dle vyhlášky č. 72/2005 Sb. , ve znění pozdějších předpisů, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních a dle vyhlášky č. 27/2016 Sb , ve znění pozdějších předpisů, o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a je součástí preventivního programu školy.

Školní neúspěšnosti žáka rozumíme žáka prospěchově velmi slabého, kterému hrozí z důvodu neprospěchu předčasné ukončení studia před vykonáním závěrečné či maturitní zkoušky. To je následně spojeno s vysokým rizikem nezaměstnanosti, vzniku závislosti na sociálních dávkách, chudoby, případně i sociálního vyloučení nebo rozvoje sociálně patologických jevů. U některých žáků jsou typické zároveň časté absence i neomluvené hodiny.

Obecně se jedná o žáky, kteří jsou hodnoceni v klasifikačních obdobích klasifikačním stupněm nedostatečný (ve čtvrtletí se tento výsledek jeví jako pravděpodobný) anebo z různých příčin nemohli být ve více předmětech hodnoceni, aniž by k tomu měli závažné zdravotní důvody.

Mezi ohrožené žáky řadíme i ty, u kterých došlo mezi klasifikačními obdobími k výraznému snížení prospěchového průměru.

Tito žáci jsou vyhodnocováni na čtvrtletních pedagogických radách na základě zpráv třídního učitele a pedagogická rada doporučuje vhodné postupy pro další práci s těmito žáky.

Na výstupu se za neúspěšného žáka považuje ten, který neudělal maturitní /závěrečnou zkoušku nebo je opakuje.

Příčiny školní neúspěšnosti :

Příčiny na našem typu školy mohou být velmi široké. Často se jedná o **nezájem o obor**, případně obor nevhodně vybraný. Velkou roli hraje **domácí zázemí žáka**, odlišné sociokulturní prostředí, nezájem ze strany rodičů, neschopnost rodičů přimět žáka k pravidelné domácí přípravě a docházce do školy, problémy ve vztazích v rodině. Někdy se i sám žák chce co nejdříve z nevhodného rodinného prostředí osvobodit a stát se finančně samostatným.

Vliv mají samozřejmě i **morálně volní vlastnosti žáka a jeho osobnost** – nedostatek motivace, vůle, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování, zdravotní komplikace, snížená inteligence, poruchy paměti apod.

Příčinou může být **aktuální somatický či psychický stav** žáka. Také **stav rodinný** (rozvod, úmrtí ...) a **specifické poruchy učení**.

U některých žáků vedou k neúspěšnosti **časté krátkodobé absence**, jinde může jít o opravdu závažné zdravotní problémy s **dlouhou souvislou absencí**.

Žák může mít **problémy i ve vztazích** ve škole, se spolužáky, s učitelem. Rovněž může být ohrožen **sociálně patologickými jevy**.

Aktuálně v posledních školních letech může mít ještě vliv i **distanční výuka**, kde žák nezískal potřebné kompetence k úspěšnému pokračování ve studiu.

Rizikové faktory vzniku školní neúspěšnosti :

Z dlouhodobých zkušeností z práce s těmito žáky na naší škole lze vytipovat rizikové oblasti, kde je třeba se na žáky z pohledu strategie předcházení zaměřit.

Jedná se o žáky přestupující z jiných škol, žáky opakující, žáky procházející náročnou životní či rodinnou situací, žáky se zdravotními problémy závažnějšího charakteru a žáky s poruchami učení a chování. Často na tyto žáky upozorní i nástupní dotazníky vyplňované zákonnými zástupci.

Upozorňující bývá u nově přijatých žáků také výstup z nižšího než 9. ročníku, nedostatečné ve 2. pololetí závěrečného ročníku nebo snížené stupně z chování. V rámci prevence je třeba tyto žáky cíleně vyhledávat a sdělovat si vzájemně zjištěné informace mezi pedagogickými pracovníky.

Řešení školní neúspěšnosti :

Základem řešení je vzájemná spolupráce všech zúčastněných, kteří mohou se žákem pracovat – to jsou učitel, třídní učitel, učitel odborného výcviku, vychovatelka u ubytovaných žáků, výchovný poradce (VP), metodik prevence, kariérový poradce, pracovníci školských poradenských zařízení a rodiče.

Zákonní zástupci u nezletilých žáků musí být vždy včas informováni, zpravidla na konci každého čtvrtletí a seznámeni s možnostmi nápravy ze strany školy a s doporučeními pro domácí práci se žákem. Vždy se domluví pravidelný komunikační systém.

U žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná kvalitní odborná diagnostika, na základě které pak škola zpracuje žákovi vhodná podpůrná opatření. Ta jsou volena individuálně na základě doporučení poradenských zařízení. Jedná se zejména o :

- individuální přístup (motivace, respektování osobního pracovního tempa, vhodné metody a formy práce)
- poskytování individuálních konzultací a doučování
- vypracování plánu pedagogické podpory
- vypracování individuálního vzdělávacího plánu

U ostatních žáků :

- zjištění příčin neúspěšnosti (pozorováním jako diagnostickou metodou, rozhovory se žákem a zákonnými zástupci, analýzou rozhovorů a formulováním možností náprav), zjištění učebního stylu žáka
- nabídka doučování, konzultací v malém počtu žáků, pomoc k nalezení nejvhodnějšího učebního stylu pro daného žáka
- vytvoření podpůrného studijního plánu k doplnění či zvládnutí učiva, zpracování dílčího harmonogramu, aby žák získal pocit, že lze vše zvládnout (zejména u žáků s vysokou absencí) – vyučující ve spolupráci s TU a VP
- zadávání pravidelných úkolů v přiměřeném rozsahu pro domácí přípravu žáka - vyučující
- umožnit plnění zadaných úkolů i ve volných hodinách ve škole, poskytnout k tomu i školní pomůcky, počítač apod.
- vytvořit žákům on-line podporu v TEAMS – materiály z výuky
- užívat motivující metody hodnocení žáka, poskytování formativní zpětné vazby – hodnotit co žák umí, čeho dosáhl, v čem se zlepšil a snažit se najít něco pozitivního i

u nejslabších žáků, posilovat sebedůvěru žáků, pracovat s chybou jako samozřejmou součástí procesu učení

- pravidelný kontakt s rodiči žáka, je-li tam zájem i z jejich strany, pravidelné osobní návštěvy nebo alespoň telefonický kontakt, případně přes e-mail – třídní učitel si vede záznamy o jednáních, vyhodnocuje úspěšnost dohodnutých postupů
- pracovat s klimatem třídy a začleňování těchto žáků do kolektivu
- při selhání výše popsaných opatření pak motivovat žáka k opakování ročníku

U žáků v závěrečném ročníku studia :

- pravidelná docházka na výuku
- trénink dovedností k vykonání jednotlivých částí závěrečné či maturitní zkoušky
- zvládnutí zátěžových situací souvisejících – nácvik samostatného projevu před publikem, časově omezené provádění úkonů apod.
- intenzivní a dlouhodobé opakování a procvičování znalostí

U ubytovaných žáků na domově mládeže :

- zákonné zástupce zde v týdnu školní docházky nahrazuje vychovatelka
- vychovatelky pravidelně sledují prospěch žáků a v případě potřeby po dohodě se zákonným zástupcem stanoví ubytovaným žákům omezení osobního volna na úkor zintenzivnění školní přípravy
- vychovatelky pravidelně spolupracují s třídním učitelem a výchovným poradcem

U všech žáků :

- pravidelně každé čtvrtletí vyhodnocovat na pedagogické radě situaci ve vzdělávání žáků, konkretizovat žáky ohrožené školní neúspěšností, dohodnout k nim potřebné strategie a seznámit s tím zákonné zástupce žáků
- **všichni učitelé si u neprospívajících žáků vedou průběžně portfolio podkladů, ze kterého je prokazatelné, jaká opatření již vyučující provedl a jakých výsledků žák v návaznosti na to dosahuje**

V Domažlicích 29.8. 2024

Zpracovali: Mgr. Alena Sedláčková, Mgr. Ivana Vondrovicová, Ing. Zdeněk Pitner

Schválila: Mgr. Zdeňka Bursíková, ředitelka SOU Domažlice